

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr.151g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 287²
alin. (1) din Codul fiscal

CHIȘINĂU

12 septembrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 9 august 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 12 septembrie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „proprietari ai bunurilor imobiliare” din articolul 287² alin. (1) din Codul fiscal, ridicată de către dna Lidia Zambilovici, parte în dosarul nr. 3-277/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 9 august 2019 de către dl judecător Vitalie Ciumac de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, se află acțiunea în contencios administrativ depusă de către dna Lidia Zambilovici împotriva Serviciului Fiscal de Stat (Direcția generală administrare fiscală a mun. Chișinău) cu privire la anularea Avizului nr. 0000171211 din 29 noiembrie 2018 emis de către acesta.

4. În ședința de judecată, dna Lidia Zambilovici a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „proprietari ai bunurilor imobiliare” din articolul 287² alin. (1) din Codul fiscal.

5. Prin încheierea din 12 iulie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]”

Articolul 58

Contribuții financiare

„(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

[...]”

Articolul 132

Sistemul fiscal

„(1) Impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Codului fiscal, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997, sunt următoarele:

Articolul 287²

Subiecții impunerii

„(1) Subiecți ai impunerii sunt persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate (în folosință) comună în diviziune a mai multor persoane, subiect al impunerii este considerată fiecare dintre aceste persoane, în cota-parte care îi revine.

(3) În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate comună în devălmășie, subiect al impunerii este considerat, în baza acordului comun, unul din proprietari (coproprietari). În acest caz, toți proprietarii (coproprietarii) poartă o răspundere solidară pentru îndeplinirea obligațiilor fiscale.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că textul „proprietari ai bunurilor imobiliare” din articolul 287² alin. (1) din Codul fiscal este lipsit de claritate și de previzibilitate, vine în contradicție cu articolul 23 din Constituție, a cărui dispoziție stabilește dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

9. Autorul sesizării consideră că plătitori ai impozitului pe avere sunt atât proprietarii, cât și posesorii (locatarii, chiriașii etc.) bunurilor imobile, iar Serviciul Fiscal de Stat la emiterea avizului de plată a impozitului nu a indicat și numele posesorului, ca persoană obligată la plata impozitului pe bunurile imobile, fapt care a dus la restrângerea efectivă a dreptului său.

10. În opinia autorului excepției, prevederile contestate contravin și articolelor 1, 4, 7 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul fiscal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dna Lidia Zambilovici, parte în dosarul nr. 3-277/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani. Sesizarea este formulată de către un subiect cărui i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „proprietari ai bunurilor imobiliare” din articolul 287² alin. (1) din Codul fiscal. Autorul sesizării presupune că acest text este imprevizibil, neclar și restrânge în mod nepermis lista subiecților impunerii, excluzând din această categorie posesorii (locatarii, chiriașii) și alți potențiali titulari de drepturi imobiliare.

15. Analizând textul legal contestat prin prisma dispozițiilor cuprinse în articolele 46 alin. (5), 58 alin. (1), 127 alin. (1) și alin. (2) și 132 alin. (1) din Constituție, Curtea nu a descoperit că acesta ar face imprevizibil, neclar sau ar afecta în mod abuziv dreptul proprietarului de imobile. Invers, el apare ca o consecință a dreptului Parlamentului de legiferare și de stabilire a drepturilor și obligațiilor pentru titularii dreptului de proprietate, dar și pentru persoanele care au calitatea de contribuabil. Astfel, garantând realizarea dreptului de proprietate privată asupra bunurilor de diferită natură juridică, statul își rezervă dreptul de a reglementa regimul juridic al proprietății (art. 72 alin. (3) lit. i)), de a stabili sarcini proprietarilor de bunuri (art. 46 alin.

(5)), inclusiv de a stabili obligații de plată a impozitelor și taxelor (art. 58 și art.132).

16. Legiuitorul, având ca reper dispozițiile articolelor 58 și 132 din Constituție, a adoptat Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative și a introdus impozitul pe avere, în titlul VII al Codului fiscal, din care face parte și articolul 287², stabilind ca obiecte impozabile bunurile imobiliare cu destinație locativă a căror valoare estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult și au suprafața totală de 120 m² și mai mult, iar ca subiecte ale acestor impozite pe proprietarii bunurilor imobile. Din sesizare, însă, nu rezultă care sunt neclaritățile textului contestat și în ce constă contradicția lui cu normele constituționale invocate, iar Curtea nu a evidențiat înțelesuri care ar îndreptăți presupunerile autorului sesizării.

17. În jurisprudența sa anterioară Curtea Constituțională a constatat că legislatorul, reglementând sfera bugetară, financiar-creditară și fiscală, este în drept să stabilească atât statutul subiecților care participă la relațiile reglementate de legislația fiscală, cât și obiectul impunerii, modul de percepere, mărimea și periodicitatea impunerii. Plata impozitelor nu reprezintă un drept, ci o obligație prevăzută de articolul 58 alin. (1) din Constituție, conform căruia cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice (a se vedea HCC nr. 8 din 12 aprilie 2007, § 3).

18. Consacrarea pe cale constituțională a obligației fiecărui cetățean de a contribui prin impozite la cheltuielile publice și a obligației statului de a proteja interesele naționale în activitatea financiară este justificată de necesitatea asigurării certitudinii constituirii ritmice a resurselor financiare ale statului. Impozitele și taxele sunt sursa principală de venituri ale statului și constituie garanții importante ale apărării intereselor naționale pe plan financiar. Astfel, statul poate să-și onoreze obligațiile față de cetățeni numai dispunând de resurse bugetare suficiente (a se vedea HCC nr. 34 din 19 septembrie 2002, § 4).

19. În acest context, Curtea menționează că obligația de plată a impozitului pe avere apare la contribuabilul persoană fizică care are calitatea de proprietar al bunului imobil cu destinație locativă indiferent de faptul dacă folosește sau nu bunul imobil.

20. Curtea reține că sub aparența unor critici referitoare la imprevizibilitatea și neclaritatea textului de lege autorul excepției solicită, *de facto*, interpretarea textului „proprietari ai bunurilor imobiliare” din articolul 287² alin. (1) din Codul fiscal, aspect ce excedă competenței Curții Constituționale.

21. În acest context, Curtea menționează că stabilirea sensului exact al noțiunilor utilizate în dispozițiile contestate ține de competența legislativului și a instanțelor de drept comun.

22. În concluzie, cu referire la critica de neconstituționalitate raportată la articolul 23 din Constituție, Curtea apreciază că aceasta nu poate fi reținută,

deoarece prevederile contestate nu sunt de natură de a încălca exigențele clarității și preciziei.

23. Prin urmare, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textului „proprietari ai bunurilor imobiliare” din articolul 287² alin. (1) din Codul fiscal, ridicată de către dna Lidia Zambilovici, parte în dosarul nr. 3-277/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

Chișinău, 12 septembrie 2019

DCC nr. 89

Dosarul nr. 151g/2019